

Іванова Поліна,
студентка першого курсу
(спеціальність «Психологія»,
група Б-ПС-141)
Дніпропетровського
державного університету
внутрішніх справ
Ядловська Ольга,
кандидат історичних наук,
доцент кафедри соціально-
гуманітарних дисциплін
Дніпропетровського
державного університету
внутрішніх справ

МОТИВАЦІЯ – ЯК ОСНОВНИЙ ЧИННИК ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ

Кожна людина є різною і, відповідно, виявляє свої бажання, інтереси, потреби, адже, водночас, людина – це особистість, у якої є свій характер, світогляд, мотивація до справи, якою вона живе. Від народження у людині є сукупність якостей з яких потім формується особистість. Однак протягом життя та в процесі соціалізації особистість керується різними мотивами та набуває нові знання, компетенції, властивості.

Мотивація – це управлінська діяльність, яка спонукає людину до досягнення певної цілі або мети. Дослідниця А. Маркова мотивацію трактує як складна система відносин, потреб, інтересів, ідеалів, прагнень, спонук і мотивів, що зумовлюють спрямованість активності особистості [1, с. 3].

Однак мотивація не є рівномірним процесом, який протікає від початку до кінця пронизуючи поведінку індивіда і впливає на формування особистості. Основним чинником формування особистості є прагнення до чогось кращого. Основна настанова: слід постійно самовдосконалюватись та не зупинятись на досягнутому. Лівову частку формування особистості складає вплив соціуму. Адже, перебуваючи у ньому і будучи його частиною, людина переймає думки та певні риси характеру, притаманні оточуючим людям. З іншого боку, людина відповідальна за те, якою вона є, до чого прагне, як реалізовує себе та свої здібності, чому навчилась та які її досягнення. Її світогляд і знання є своєрідним фундаментом, на якому згодом стоятиме сформована особистість. Тому цим аспектам слід надавати чимало уваги [2].

Мотив предметно зорієнтований, він завжди виконує не тільки збуджувальну але й регуляторну функцію. Важливо знати що мотив, може стати самоцінним, цілю та засобом досягнення мети. Як вважає В. Пісний, мотивація активності людини – це система збуджувальних сил. Зміни та функції даної системи залежить від здатності психіки опосередковувати, перетворювати та інтегрувати діяльність біологічних та соціальних детермінант життєдіяльності людини [3, с. 167]. Дослідник аналізує також доволі цікаві міркування І. Джідар'ян. Зокрема, вказує, що мотивація впливає на поведінку й саме завдяки мотивації, що передбачає не тільки наявну ситуацію, а й таку, що планується в майбутньому, приводяться у відповідність мета діяльності й засоби її досягнення, забезпечується доцільність і свідомість дій у цілісному поведінковому акті особистості. Мотив, що має вужче значення, зумовлює внутрішній стан особистості й забезпечує спрямованість її дій. Очевидно, мотив формується на основі актуальних потреб і особливостей ситуації. Вибір або зміна спрямованості діяльності пов'язані з формуванням мотиву й одночасним оформленням структурного акту діяльності. Вплив ситуації на формування мотиву за певних умов може стати вирішальним. Останнє було переконливо доведено в низці досліджень на прикладах аналізу злочинів, що були скоєні в стані афекту чи при перевищенні меж необхідної оборони. Отже, ідея І. Джідар'ян про поєднання в мотивації зовнішніх і внутрішніх факторів поведінки та діяльності має істотне теоретико-методологічне значення [3, с. 168].

Отже, задля того, щоб сформувати особистість, потрібно постійно розвиватися, а для того щоб розвиватись, необхідні мотивація та стимул. Серед багатьох чинників навчальної мотивації домінуючу роль можуть відігравати внутрішні мотиви особистості, пов'язані зі змістовим компонентом навчальної діяльності, а також соціальними мотивами, пов'язаними із середовищем, в якому перебуває особистість.

Бібліографічні посилання:

1. Маркова А. К. Мотивация учебной деятельности. М. : МГУ, 1998. 301с.
2. Кухарюк А. Які чинники формують особистість. URL: <https://uamodna.com/articles/yaki-chynnyky-formuyutj-osobystistj/>
3. Пісний В. М. Мотивація як чинник формування особистості правоохоронця. Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. 2011. Вип. 6. С. 167-170.

Ігнатенко Вікторія,
магістрантка заочної форми
навчання (спеціальність
«Психологія»)
Дніпропетровського
державного університету
внутрішніх справ

**ОСОБЛИВОСТІ НАДАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ ПІДЛІТКАМ,
ЩО ОПИНИЛИСЯ В СКЛАДНІЙ ЖИТТЄВІЙ СИТУАЦІЇ**

Підґрунтям психологічних проблем у підлітків часто є хибне, викривлене сприйняття навколишнього світу, продиктоване віковими психологічними особливостями розвитку та умовами тієї складної життєвої ситуації, в якій конкретний підліток опинився. Саме тому психологічне консультування як вид психологічної допомоги і метод психокорекції поведінки займає одне з провідних місць у роботі практичного психолога. Психологічне консультування припускає аналіз психологічного розвитку підлітка не тільки у віковому аспекті, але й у плані змінювання його індивідуально-типологічних особливостей [2].

Завданнями психокорекційної роботи з підлітками є виправлення недоліків розвитку пізнавальної, емоційної, поведінкової сфери здорової особистості, спрямування її до саморозвитку та активності при розв'язанні проблем, які виникають (Н. Абрамян, І. Булах, О. Мозоль, В. Панок та інші).

Основними формами психологічної консультативної і корекційної роботи є індивідуальні бесіди, групові заняття, а виконання підлітком завдань, які рекомендуються психологом у процесі взаємодії з конкретним учнем або групою підлітків. Звичайно, оптимальними умовами ефективного психологічного консультативного контакту з підлітками є добровільність, конфіденційність і відповідальність, тобто усвідомлення власної ролі у процесі. Консультативна та психокорекційна робота з підлітками послуговується рядом методів, які зумовлені метою такої роботи. Для індивідуальної роботи з підлітками психолог застосовує методи роз'яснення переживань і почуттів, триступеневу модель зміни паттернів мислення, рефреймінг, активне інструктування та внутрішнесамоінструктування, тренування наполегливості, тренування самоконтролю, планування тощо [2]. Вітчизняні дослідники (В. Панок, В. Острова та інші) у своїх напрацюваннях звертають увагу на те, що індивідуальне консультування може виконувати функцію не лише психологічної підтримки, а й просвіти та психологічного забезпечення освітнього процесу, зокрема, сприяти полегшенню адаптації учнів до нових умов навчання тощо. Першою сходинкою є діагностичний етап - виокремлення проблеми підлітків і зосередження уваги на їх особистісних і моральних утвореннях. Завдання психолога – впродовж консультації визначити, як складаються стосунки підлітка з однолітками і з'ясувати, як часто у нього виникають конфлікти і чи сам він розуміє причини їх виникнення. Таким чином, психолог поступово підводить підлітка до обговорення його особистісних проблем. Другою сходинкою є діагностика на основі методів спостереження та бесіди (вивчення моральних особливостей, міжособистісних взаємодій та внутрішньоособистісних конфліктів підлітків у складних ситуаціях). Наступним кроком є уточнення рівнів розвитку моральної самосвідомості та її складових з подальшою інтерпретацією якісних і кількісних результатів обстеження підлітка та обґрунтуванням завдань консультативної роботи з ним.

На другому етапі консультування – етапі планування, психолог складає план консультування для початкової і подальшої роботи. При цьому вирішуються такі питання, як структура консультацій, підбір комплексу конкретних методів і прийомів, які можуть дієво впливати на спотворені форми переконань, почуттів або поведінки підлітків у цілому [2]. На